

Hans Andrias Sølvará
Professari og dekanur á Søgu- og Samfelagsdeildini
Kronikk

Fróðskaparsetur Føroya – altjóða gransking við føroyskum kjølfesti

Eitt lítið samfelag, sum vil menna síni mentanarligu sereyðkenni og sínar fyrimunir í kappingini við onnur samfeløg um fólk og førleikar, noyðist at leggja seg eftir at gagnnýta og menna gransking og undirvísing á altjóða stigi, men tað er eisini umráðandi, at hetta verður gjørt við støði í lokalum treytum. Akkurát í hesum sambandi hava Fróðskaparsetrið og aðrir føroyskir granskingarstovnar ein avgerandi leiklut.

Fróðskaparsetrið og føroyskt vísindamál

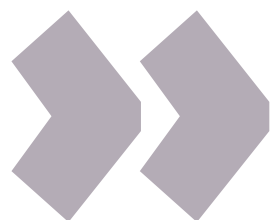
Tá Fróðskaparsetur Føroya varð sett á stovn í 1965 var eitt høvuðsendamál at menna føroyskt vísindamál umframt at skapa eitt føroyskt granskingarumhvørvi. Tá høvdu tey fólk, sum lögdu lunnarnar undir Føroya Fróðskaparfelag og síðan Fróðskaparsetrið givið út føroyska vísindaritíð Fróðskaparrit síðan 1952. Føroyskt vísindamál hevur frá byrjan verið eitt endamál við Fróðskaparsetrinum, meðan

útbúgving so við og við er vorðið ein størri partur av virkseminum hjá Fróðskaparsetrinum. Í dag er Fróðskaparsetrið væl ávegis at gerast eitt altjóða universitet við undirvísing og gransking, har enskt mál eisini er vorðið ein týðandi táttur.

Altjóðagerð og samfelagsmenning

Hendan altjóðagerð er ein neyðug og mennandi gongd, sum er at síggja allastaðni, ikki bert í Føroyum. Tað er umráðandi, at vit ikki síggja altjóðagerð og menning av føroyska samfelagnum sum mótpólar. Heldur er talan um søguligar fyritreytir fyri menning, sum í veruleikanum kunnu fyrast langt aftur í heimssøguna.

Amerikanski professarin Jared Diamond hevur víst á, at søguliga sæð mennast samfeløg sjáldvan við støði í nýskapnum, sum tey sjálvi menna, men flest øll samfeløg mennast og verða meira kappingarfør við støði í nýskapnum, sum eru mentar í øðrum samfeløgum. Harav fylgir, at tað er ein fyrimunur fyri eitt

Føroysk gransking og undirvísing á universitetsstigi, ið er granskingargrundað, skal lúka somu krøv til vísindaliga dygd, sum verða sett á øðrum universitetum

